

# Τεκμηρίωση αποτίμησης θεματικών αξόνων



Η τεκμηρίωση κατά την φετινή πρώτη εφαρμογή του συστήματος αφορά στη συνοπτική καταγραφή των πεπραγμένων του σχολείου και των εκπαιδευτικών του συνολικά. Το ερώτημα που καλείται να απαντήσει το κάθε σχολείο για κάθε θεματικό άξονα είναι:

Πώς κρίνουμε την ποιότητα της λειτουργίας του σχολείου μας στον συγκεκριμένο **άξονα**;

- Είναι εξαιρετική (χωρίς προβλήματα); Ποια στοιχεία θεωρούμε ότι κάνουν το σχολείο μας εξαιρετικό ως προς αυτόν τον άξονα;
- Είναι καλή (με περισσότερα θετικά παρά αρνητικά στοιχεία); Ποια είναι τα θετικά που υπερτερούν των αρνητικών;
- Είναι επαρκής (με κάποια προβλήματα); Ποια είναι τα στοιχεία που δείχνουν ότι το έργο του σχολείου ως προς τον συγκεκριμένο άξονα είναι επαρκές αλλά όχι εξαιρετικό;
- Είναι μη επαρκής (με αρκετά σοβαρά προβλήματα); Ποια είναι τα στοιχεία που κάνουν μη επαρκή/προβληματική τη λειτουργία του σχολείου;

Είναι αυτονόητο ότι φέτος τα ερευνητικά ερωτήματα θα εστιάζουν στην υλοποίηση του εκπαιδευτικού έργου στις συνθήκες της πανδημίας. Θα πρέπει, για παράδειγμα, να διερευνηθούν και να αποτυπωθούν παράμετροι, όπως η τηλεκπαίδευση ως εκπαιδευτική διαδικασία, η σχέση σχολείου οικογένειας υπό το πρίσμα της επικοινωνίας και συνεργασίας για ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας, η άρση της εργασιακής και σχολικής ρουτίνας/κανονικότητας κ.ά.:

- Πώς οργανώθηκε και λειτούργησε η τηλεκπαίδευση; Ποια ήταν τα προβλήματα στο σχολείο μας και πώς αντιμετωπίστηκαν;
- Πώς αντιμετωπίστηκε η αξιολόγηση των μαθητών και μαθητριών στο πλαίσιο της τηλεκπαίδευσης;
- Πώς επιχειρήθηκε να διασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή των μαθητών και μαθητριών στα τηλεμαθήματα;
- Προσαρμόστηκε η διδασκαλία και το εκπαιδευτικό υλικό αποτελεσματικά για τις ανάγκες της τηλεκπαίδευσης;
- Πώς υποστηρίχθηκαν οι μαθητές και μαθήτριες ώστε να αναποκριθούν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο – δεδομένων των υποδομών και των μέσων που διαθέτουν – στις νέες διαδικασίες που επέβαλε η τηλεκπαίδευση (πρόσβαση στο υλικό και υποβολή εργασιών τους κ.λπ.);
- Πώς ενημερώθηκαν και υποστηρίχθηκαν οι γονείς και κηδεμόνες για την αντιμετώπιση της νέας πραγματικότητας σε σχέση με τη διδασκαλία μέσω τηλεκπαίδευσης;
- Σε ποιον βαθμό ενημερώθηκαν οι μαθητές και μαθήτριες καθώς και οι γονείς και κηδεμόνες τους σχετικά με θέματα προστασίας και ασφάλειας στο πλαίσιο της σχολικής ζωής σε σχέση με τον COVID-19;
- Σε ποιον βαθμό δόθηκε έμφαση στην τήρηση των κανόνων προφύλαξης και υγιεινής για την αποφυγή διασποράς του COVID-19;
- Πώς λειτούργησε ο Σύλλογος Διδασκόντων στο νέο πλαίσιο εργασίας του κατά τη διάρκεια του lock down;
- Πώς αντιμετωπίστηκαν οι επιδράσεις της πανδημίας στη σχολική ζωή;
- Πώς ανταποκρίθηκε το σχολείο στις ανάγκες των εκπαιδευτικών για ενημέρωση και υποστήριξη του έργου τους κατά την τηλεκπαίδευση (π.χ. ενημέρωση σχετικά με θέματα τηλεκπαίδευσης, ενημέρωση σχετικά με διαθέσιμες πηγές και υλικό κ.λπ.)

## Φιλοσοφία και πλαίσιο τεκμηρίωσης

Το παρόν σύστημα αξιολόγησης επικεντρώνεται στην αποτίμηση των λειτουργιών, δηλαδή του έργου και των διαδικασιών ενός σχολείου, οι οποίες στοχεύουν στην εκπαίδευση των μαθητών και μαθητριών και δεν εστιάζει στο αποτέλεσμα αυτό καθαυτό, το οποίο μπορεί να εξαρτάται από ποικίλους άλλους εξωτερικούς παράγοντες (π.χ. κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο μαθητών και μαθητριών, υποδομές του σχολείου, συνθήκες λειτουργίας του κ.λπ.).

Επομένως, εξετάζεται:

- Τι κάνει το σχολείο;
- Τι αποτέλεσμα έχει αυτό που κάνει το σχολείο και γιατί;

Με αυτή τη λογική, ένα σχολείο με πολύ μεγάλη δραστηριότητα και εξαιρετικής ποιότητας διδακτικό έργο είναι πιθανό να μην έχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα λόγω των συνθηκών λειτουργίας του. Το γεγονός αυτό δεν στερεί από το σχολείο το δικαίωμα να χαρακτηρίσει το έργο του ως «εξαιρετικό».

Το είδος των τεκμηρίων εξαρτάται από τη φύση του ερωτήματος, στο οποίο απαντούν. Είναι αυτονόητο ότι διαφορετικά είδη δεδομένων αναδεικνύουν διαφορετικά χαρακτηριστικά ενός άξονα/δείκτη και για τον λόγο αυτό είναι προτιμότερος ο συνδυασμός ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων από διαφορετικές πηγές για την κατά το δυνατόν αντικειμενικότερη αποτύπωση της εικόνας του.

## Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ

Είναι συνοπτική με απλή αναφορά του σχετικού αρχείου (π.χ. Πρακτικό Σ.Δ.), λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά την εξωτερική αξιολόγηση, μπορεί να ζητηθεί δειγματοληπτικά ο έλεγχος της σχετικής αναφοράς.



Τα τεκμήρια σχετικά με το τι λειτουργεί καλά στο σχολείο και τι όχι μπορεί να είναι **ποσοτικής** ή **ποιοτικής** μορφής και μπορεί να προέρχονται από **ποικίλες πηγές** (από τους ίδιους τους εκπ/κούς, από μαθητές/-ήτριες, γονείς, από τη διοίκηση της εκπαίδευσης, από πρακτικά του Συλλόγου Διδασκόντων και αρχεία καταγραφής όπως το ημερολόγιο σχολικής ζωής, από την ιστοσελίδα του σχολείου κ.λπ.).

## Η χρήση ποσοτικών δεδομένων

- Είναι χρήσιμη για περιπτώσεις όπως η διερεύνηση της επίδρασης πρακτικών, π.χ. μέσω στοιχείων σχετικά με τον αριθμό των μαθητών και μαθητριών που εκφράζουν θετική άποψη για μία δράση/δραστηριότητα/πρόγραμμα κ.λπ. Τα δεδομένα αυτά, ωστόσο, δεν απαντούν σε ερωτήματα σχετικά με το πώς ή το γιατί.

## Αντίθετα, τα ποιοτικά δεδομένα

- Μπορούν να παράσχουν στοιχεία σχετικά με το γιατί κάτι δεν λειτουργεί αποτελεσματικά και τι χρειάζεται για να βελτιωθεί κάποια λειτουργία. Τέτοια δεδομένα περιλαμβάνουν συνήθως τα πρακτικά του Συλλόγου Διδασκόντων, όπου καταγράφονται οι απόψεις των μελών και οι αποφάσεις σχετικά με πρακτικές του σχολείου, δείγματα από έργα των μαθητών και μαθητριών στο πλαίσιο μαθημάτων και δραστηριοτήτων, δείγματα από την ανατροφοδότηση που παρέχουν οι εκπαιδευτικοί στους μαθητές και μαθήτριες κ.λπ.
- Τα ποιοτικά τεκμήρια επιπλέον αναδεικνύουν καλύτερα την επίδραση των συνθηκών (τοπικών κ.λπ.) στις λειτουργίες που αποτιμώνται και διευκολύνουν τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση των τελευταίων. Το χαρακτηριστικό αυτό συνδέει απόλυτα τα ποιοτικά τεκμήρια με το πλαίσιο όπου εμφανίζονται (context-specific) –με το συγκεκριμένο πλαίσιο της σχολικής μονάδας δηλαδή– κι επομένως καθιστούν δύσκολη τη γενίκευση των συμπερασμάτων στο σύνολό τους.

**Ερωτήματα στα οποία απαντά μια τέτοιου είδους ποιοτική διερεύνηση είναι για παράδειγμα:**

- Πώς αντιμετωπίζουμε τα προβλήματα στις σχέσεις μεταξύ των μαθητών και μαθητριών του σχολείου μας;
- Πώς οργανώνουμε τις διαδικασίες στο σχολείο μας ώστε να είναι πιο αποτελεσματικές και να μην σπαταλάμε πολύτιμο χρόνο για την διεκπεραίωσή τους;
- Με ποιον τρόπο επικοινωνούμε με τους γονείς/κηδεμόνες και πώς ενθαρρύνουμε/διευκολύνουμε την επικοινωνία αυτή;

**Τα ποσοτικά τεκμήρια για τα παραπάνω θέματα μπορεί αντίστοιχα να απαντούν στα εξής ερωτήματα:**

- Πόσο συχνά εκδηλώνονται περιστατικά βίας στο σχολείο; Πόσα περιστατικά βίας έχουν καταγραφεί στο Ημερολόγιο Σχολικής Ζωής;
- Πόσες συνεδριάσεις του Σ.Δ. έχουν γίνει τη φετινή χρονιά για τη διευθέτηση οργανωτικών ζητημάτων της σχολικής μονάδας; (Σημείωση: δεν είναι απαραίτητα θετική η συσχέτιση του αριθμού συνεδριάσεων με την αποτελεσματικότητα της οργάνωσης).
- Πόσες συναντήσεις έχουν γίνει φέτος με τους γονείς/κηδεμόνες (δια ζώσης ή διαδικτυακά) για την ενημέρωσή τους σχετικά με ..... ;

Βασικό πλεονέκτημα των ποιοτικών τεκμηρίων στην περίπτωση της αυτοαξιολόγησης του σχολείου είναι ότι διευκολύνουν την αναζήτηση τρόπων βελτίωσης μιας λειτουργίας. Για παράδειγμα, αν συγκρίνουμε τις δύο παρακάτω ερωτήσεις:

- Πόσο συχνά εκδηλώνονται περιστατικά βίας στο σχολείο; Πόσα περιστατικά βίας έχουν καταγραφεί στο Ημερολόγιο Σχολικής Ζωής;
- Πώς αντιμετωπίζουμε τα προβλήματα στις σχέσεις μεταξύ των μαθητών και μαθητριών του σχολείου μας;

διαπιστώνουμε ότι η δεύτερη ερώτηση μπορεί να οδηγήσει πιο εύκολα στην κατανόηση του τι δε λειτουργεί σωστά και τι πρέπει να κάνουμε για να αντιμετωπίζουμε τα προβλήματα καλύτερα.

Επιπλέον, το πρώτο ερώτημα δεν συνδέει τον δείκτη με τα χαρακτηριστικά και τις συνθήκες λειτουργίας του συγκεκριμένου σχολείου, καθώς για παράδειγμα ο αριθμός των τριών (3) καταγεγραμμένων περιστατικών μπορεί να σημαίνει ότι το σχολείο:

- δεν αντιμετωπίζει γενικά προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών /-τριών του
- βρίσκεται σε ένα δύσκολο περιβάλλον με σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών/-τριών του αλλά έχει καταφέρει να τα μειώσει σημαντικά.

Γίνεται κατανοητό, με βάση τα παραπάνω, ότι η εστίαση στα ποιοτικά δεδομένα του σχολείου κρίνεται καταλληλότερη για τις ανάγκες της αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας, ενώ ιδανικά ο συνδυασμός τους με ποσοτικά δεδομένα μπορεί να αποτυπώσει καλύτερα την εικόνα ενός σχολείου.

Σημειώνεται, επίσης, ότι στη διάρκεια του χρόνου, τα σχολεία έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν την πρόοδό τους ως προς συγκεκριμένους δείκτες, λαμβάνοντας πάντα υπόψη το πλαίσιο λειτουργίας τους, εμπλουτίζοντας και εξειδικεύοντας σταδιακά τα δεδομένα και τα τεκμήρια αλλά και τις μεθόδους που χρησιμοποιούν για την αυτοαξιολόγησή τους αφενός, και αξιοποιώντας αφετέρου τις καλές πρακτικές από άλλα σχολεία για τη δική τους βελτίωση.





## ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ

*Τα παρακάτω παραδείγματα διαμορφώθηκαν από εκπαιδευτικούς σχολείων, τους οποίους ευχαριστούμε θερμά. Αποτελούν ενδεικτικούς τρόπους τεκμηρίωσης και όχι πρότυπα καταγραφής. Κάθε σχολείο έχει τη δυνατότητα να τεκμηριώσει την αποτίμησή του με τρόπο που κρίνει καλύτερο για μια συνοπτική αλλά αντιπροσωπευτική αποτύπωση της εικόνας του.*

---

### Παράδειγμα 1 Δημοτικό

**Θεματικός άξονας 1:**  
**Διδασκαλία, μάθηση και**  
**αξιολόγηση**

**(3) Καλή λειτουργία με ελάχιστα**  
**σημεία προς βελτίωση**

- Μέσα στο πλαίσιο ανάπτυξης του επιστημονικού εγγραμματισμού των μαθητών και μαθητριών επιχειρείται από το σύνολο των εκπαιδευτικών του σχολείου μας η υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων με στόχο την ενεργό ενασχόληση των μαθητών με την επιστημονική μεθοδολογία και τη διαδικασία συναγωγής επιστημονικών συμπερασμάτων. Η θεματολογία των προγραμμάτων απορρέει από τα ερευνητικά ενδιαφέροντα των μαθητών σε ευθυγράμμιση με το περιεχόμενο του υπάρχοντος αναλυτικού προγράμματος. Τελικό προϊόν των δράσεων αποτελεί η οργανωμένη έκθεση επιστημών στον χώρο του σχολείου, όπου αναρτώνται και παρουσιάζονται από τους μαθητές οι επιστημονικές έρευνές τους και τα συμπεράσματά τους.

- Μέσα στο πλαίσιο εφαρμογής εναλλακτικών διδακτικών πρακτικών γίνεται χρήση του υπολογιστή από την πλειονότητα των εκπαιδευτικών για τον εμπλουτισμό και την βαθύτερη κατανόηση της νέας γνώσης, η οποία ευθυγραμμίζεται με την ψηφιακή πραγματικότητα.
- Από αρκετούς εκπαιδευτικούς μας ενθαρρύνεται η εναλλαγή των ρόλων μεταξύ των μαθητών/-τριών και του/της εκπαιδευτικού, όπου δίνεται στους μαθητές και τις μαθήτριες η δυνατότητα να βιώσουν την εμπειρία του δασκάλου της τάξης με στόχο την παρακίνηση και την ενεργό συμμετοχή τους, την καλλιέργεια και ανάπτυξη δεξιοτήτων, όπως της διαπραγμάτευσης, της πειθούς, του διαλόγου και της προώθησης της συνεργασίας. Με αυτή την τεχνική, οι μαθητές/-ήτριες αναλαμβάνουν την ευθύνη της μάθησης, με συνέπεια να αποκτούν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και να κατανοούν βαθύτερα το διδακτικό αντικείμενο, έχοντας παράλληλα τη δυνατότητα να εμπλακούν σε μια κριτική παρατήρηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Ένας εκπαιδευτικός μας αξιοποιεί ως εναλλακτική μορφή αξιολόγησης των μαθητών/τριών τη συμπλήρωση «εισιτηρίων εξόδου» από τους μαθητές/-τριες και την παράδοσή τους σε αυτόν πριν από την έναρξη του επόμενου μαθήματος. Με τον τρόπο αυτό, ο εκπαιδευτικός αξιολογεί τον βαθμό κατανόησης των νέων γνωστικών σχημάτων από τους μαθητές/-ήτριες και συνάμα προσαρμόζει την εκπαιδευτική διαδικασία.

## Παράδειγμα 2 Εργαστηριακό Κέντρο

**Θεματικός άξονας 1:**  
**Διδασκαλία, μάθηση και**  
**αξιολόγηση**

**(3) Καλή λειτουργία με ελάχιστα**  
**σημεία προς βελτίωση**

Με βάση την ΥΑ Γ2/4321/26-10-88 και όπως αυτή τροποποιήθηκε με την ΥΑ Γ2/6098/13-11-2001 περί καθορισμού λεπτομερειών λειτουργίας των ΕΚ, δεν προκύπτει ότι στο ΕΚ τηρούνται καρτέλες βαθμολογίας μαθητών/-τριών.

Ποιοτικά στοιχεία επιτευγμάτων των μαθητών/-τριών μπορούν να αντληθούν από την παραγωγή μαθητικών έργων (μάλιστα πολλά από αυτά παρουσιάζονται στην ετήσια έκθεση μαθητικών έργων του ΕΚ). Ωστόσο και αυτά αποτιμώνται συνολικά στη βαθμολογική επίδοση των μαθητών/-τριών και καθώς το ΕΚ δε διατηρεί καρτέλες βαθμολογίας και επίδοσης μαθητών/-τριών ούτε έχει πρόσβαση σε αυτή την περιοχή του Myschool.

Ωστόσο, η ενασχόληση των μαθητών/-τριών με αντικείμενα των ενδιαφερόντων τους, η παρεχόμενη βοήθεια για την κατασκευή απτών τεχνημάτων, το πλήθος των μαθητών/-τριών καθώς και η ύπαρξη, βάσει θεσμικού πλαισίου, δεύτερου καθηγητή, ενισχύουν την ανάπτυξη και την υποστήριξη της διδασκαλίας των εργαστηριακών μαθημάτων.

Διαπιστώνεται ότι αρκετοί εκπαιδευτικοί εφαρμόζουν εναλλακτικές διδακτικές πρακτικές, καθώς και κατάλληλα μέσα διδασκαλίας, αξιοποιώντας την χρήση των ΤΠΕ που παρέχονται στους εργαστηριακούς χώρους. Εξακολουθεί βέβαια να υπάρχει μερίδα εκπαιδευτικών που αντιμετωπίζει συντηρητικά την εκπαιδευτική πράξη και παραμένει στις παραδοσιακές μορφές διδασκαλίας.

Επιπλέον, οι μαθητές/-ήτριες, τόσο σε ομαδικό όσο και σε ατομικό επίπεδο, συμμετέχουν σε διαγωνισμούς, σε προγράμματα καινοτομίας, εφαρμόζουν τις εργαστηριακές τους γνώσεις στην πράξη και εκθέτουν στο τέλος της σχολικής χρονιάς τεχνήματα που κατασκεύασαν στους εργαστηριακούς χώρους (Ατυπη μορφή αξιολόγησης).

Η τυπική αξιολόγηση των μαθητών/-τριών στα εργαστηριακά μαθήματα στηρίζεται στην συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, την γενικότερη εικόνα τους και εκφράζεται με βαθμούς, που τηρούνται στα αρχεία της σχολικής μονάδας όπου ανήκουν. Τα παραπάνω δεν δηλώνουν μόνο ποικιλία μεθόδων αξιολόγησης αλλά και συστηματική παρακολούθηση των μαθητών/-τριών για αποτελεσματικότερη ανατροφοδότηση.



**Παράδειγμα 3**  
**Δημοτικό**

**Θεματικός άξονας 2:**  
**Ενιαία ενταξιακή εκπαίδευση**

**(4) Εξαιρετική λειτουργία**

Στο σχολείο μας

- έχει συσταθεί Τμήμα Ένταξης με το ΦΕΚ....., το οποίο λειτουργεί από το 20.. και στο οποίο για το σχολικό έτος 2021- 2022 ενεγράφησαν και παρακολούθησαν μαθήματα 12 μαθητές και μαθήτριες τάξεων από Β΄ έως ΣΤ΄ Δημοτικού.
- λειτουργεί 2ο Τμήμα Ένταξης από ....., με ΧΧ μαθητές/-τριες με γνωματεύσεις, ενώ το σύνολο του μαθητικού μας πληθυσμού είναι πάνω από 270 παιδιά.
- λειτουργεί τάξη Υποδοχής ΖΕΠ ΙΙ, για το τρέχον διδακτικό έτος, κατόπιν σχετικού αιτήματος που κατέθεσε το σχολείο μέσω της Διεύθυνσης ΠΕ Εκπαίδευσης. Προηγήθηκε η διεξαγωγή διαγνωστικών τεστ γλωσσομάθειας σε αριθμό αλλοδαπών μαθητών/-τριών

μας που κρίθηκε απαραίτητο. Το σχολείο έχει προμηθευτεί το ειδικό διδακτικό / μαθησιακό υλικό για τις Τ.Υ. ΖΕΠ.

- διεξάγεται πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας 10 διδακτικών ωρών από εκπαιδευτικούς του σχολείου, το οποίο παρακολουθούν παιδιά που υποδεικνύουν οι υπεύθυνοι των τμημάτων.
- υπάρχει Σχολικός Νοσηλευτής για την υποστήριξη παιδιού με σακχαρώδη διαβήτη. Ο Νοσηλευτής παρέχει τις υπηρεσίες του στο σύνολο των μαθητών και μαθητριών του σχολείου, όταν παραστεί ανάγκη.
- υπάρχει Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (ΕΒΠ) για την υποστήριξη μαθητή με ειδικές δυσκολίες.
- υπάρχουν Χ εκπαιδευτικοί για Εξειδικευμένη Εκπαιδευτική Υποστήριξη (Παράλληλη Στήριξη) σε μαθητές μας με σχετική γνωμάτευση από το ΚΕΣΥ .....
- παρευρίσκεται, με την έγκριση του Συλλόγου Διδασκόντων, κατόπιν σχετικής αίτησης γονέων, αριθμός ειδικών βοηθών για την υποστήριξη μαθητών με ειδικές μαθησιακές ανάγκες.
- διεξήχθησαν προγράμματα του ΚΕΘΕΑ, της ΕΚΨ και ΨΥ, του Συλλόγου Ολυμπιονικών με θέμα την αποδοχή της διαφορετικότητας.
- διεξήχθη πρόγραμμα του Βρετανικού Συμβουλίου με θέμα τη Συμπερίληψη.
- φοιτούν πρόσφυγες μαθητές με βεβαιώσεις από την Υπηρεσία Ασύλου.

**Διαθέσιμα τεκμήρια στο αρχείο του σχολείου μας:**

*ΦΕΚ Ίδρυσης Τμημάτων Ένταξης, ΦΕΚ Σύστασης Τάξης Υποδοχής ΖΕΠ, Πράξεις Συλλόγου Διδασκόντων, ΕΩΠ Τμημάτων Ένταξης, ΤΥ ΖΕΠ, Εργασίες Μαθητών Τμήματος Ένταξης, Φωτογραφικό Υλικό, Σχέδια Δράσης*

#### Παράδειγμα 4 Δημοτικό

#### Θεματικός άξονας 3: Πρόληψη και αντιμετώπιση Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού

#### (1): Μη επαρκής λειτουργία, με αρκετά σημεία προς βελτίωση

Συχνό φαινόμενο στα διαλείμματα αλλά και στην τάξη, αποτελεί το "επιθετικό παιχνίδι". Συγκεκριμένα, μαθητές δεν διστάζουν να ξυλοκοπήσουν συμμαθητές τους για το παραμικρό, δεν διστάζουν να ενοχλήσουν, να χλευάσουν παιδιά που έχουν κάποιες ιδιαιτερότητες. Επίσης έχει επισημανθεί ότι θεωρούν παιχνίδι κάποιες βίαιες κινήσεις που, όπως μας αποκάλυψαν, έχουν δει στο διαδίκτυο. Πολλά από τα παιδιά μάς είπαν ότι παίζουν ένα διαδικτυακό παιχνίδι Forthnite το οποίο τους απορροφά πολύ χρόνο, πολλή ενέργεια και κυρίως τους γεμίζει με ένταση, άγχος και εκνευρισμό.

Θέλοντας να διερευνήσουμε το θέμα, μιλήσαμε με τον Σύλλογο Γονέων και αποφασίσαμε τον σχεδιασμό κοινών δράσεων ενημέρωσης των γονέων σε θέματα σχολικής βίας, η οποία έχει επιδράσει θετικά αλλά δεν έχει λύσει το πρόβλημα.

- 1) Απευθυνθήκαμε στο ΚΕΣΥ αλλά λόγω υποστελέχωσης δεν μπορούσε να μας διαθέσει κάποιο κλιμάκιο, προκειμένου να γίνει παρέμβαση και κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στους μαθητές του σχολείου. Μας είπαν μάλιστα ότι εκκρεμούν διαγνώσεις και εξέταση αιτήσεων γονέων που έχουν γίνει πριν από 2 χρόνια.
- 2) Απευθυνθήκαμε στο ΚΕΘΕΑ το οποίο εκπονεί εκπαιδευτικά προγράμματα καθώς και προγράμματα με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου αλλά λόγω φόρτου εργασίας μας μετέθεσαν τη συνεργασία μαζί τους την επόμενη σχολική χρονιά.
- 3) Απευθυνθήκαμε στο Χαμόγελο του Παιδιού και μας έδωσαν μια ημερομηνία περίπου στο τρίτο τρίμηνο. Το πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στις 3 μεγάλες τάξεις.
- 4) Ο Σύλλογος Γονέων απεύθυνθηκε στον κύριο .... (υπεύθυνος για την ασφάλεια στο διαδίκτυο), που μας είπε ότι θα οργανώσει ενημερωτική συνάντηση για να μιλήσει με τους γονείς. Τελικά η συνάντηση ακυρώθηκε λόγω αλλαγής του προγράμματος του κ. ....
- 5) Η Συντονίστρια Εκπαίδευσης επισκέφτηκε το σχολείο μας, αλλά εκείνη την περίοδο υπήρχε μεγάλη πίεση λόγω σοβαρών θεμάτων που προέκυψαν σε 3 από τα 33 σχολεία που είχε στην ευθύνη της, οπότε δεν τελεσφόρησε μια συνεργασία σε βάθος.

**Απαιτείται συστηματικός σχεδιασμός δράσης για την αντιμετώπιση του φαινομένου σε συνεργασία και με υποστήριξη από τις αρμόδιες δομές.**



### Παράδειγμα 5 Εργαστηριακό Κέντρο

**Θεματικός άξονας 4:**  
**Συμμετοχή του σχολείου και**  
**υποστήριξη σε δράσεις-**  
**διακρίσεις μαθητών/μαθητριών**

**(3) Καλή λειτουργία με ελάχιστα**  
**σημεία προς βελτίωση**

Η συμμετοχή του Ε.Κ. για τον συγκεκριμένο θεματικό άξονα, συμπεριλαμβάνοντας και τις συνεργαζόμενες σχολικές μονάδες (ΕΠΑΛ), βρίσκεται σε πολύ καλό επίπεδο, αφού υπάρχει μεγάλη συμμετοχή σε πάμπολλες εκδηλώσεις, ομιλίες, επισκέψεις, εκπαιδευτικές εκδρομές, κοινωνικού και τεχνικού ενδιαφέροντος.

Επίσης υπάρχει συμμετοχή σε διαγωνισμούς, εκθέσεις έργων, συντήρηση εγκαταστάσεων στα πλαίσια εργαστηριακών ασκήσεων, εθελοντική αιμοδοσία, προγράμματα αγωγής υγείας και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Ακόμα υπάρχει συνεργασία με άλλα σχολεία (Γυμνάσια – ΓΕΛ) στα πλαίσια του ΣΕΠ και ενημερώσεων για την επαγγελματική εκπαίδευση, όπως επίσης και συνεργασία με εξωσχολικούς φορείς (αγορά εργασίας) για την υλοποίηση διαφόρων δράσεων. Λόγω της ιδιαίτερης σύνθεσης του μαθητικού δυναμικού του Ε.Κ. (παλιννοστούντες - προσφυγόπουλα), υπάρχει μικρή μερίδα μαθητών/-τριών, που πρέπει να ευαισθητοποιηθούν λίγο περισσότερο, παρόλο που έχουν ευαισθησίες, δεν θέλουν να τις δείχνουν.

Για τον λόγο αυτό ο θεματικός άξονας κατατάσσεται στο επίπεδο τρία, λαμβάνοντας υπόψη και το πλήθος των ευκαιριών που προσφέρει το σχολείο, για τη βελτίωσή του.



**Παράδειγμα 6**  
**Δημοτικό**

**Θεματικός άξονας 5:**  
**Φοίτηση-σχολική διαρροή**

**(4) Εξαιρετική λειτουργία**

Τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την αποτίμηση του δείκτη ήταν :

- τα υψηλά επίπεδα φοίτησης των μαθητών σε όλες τις τάξεις του σχολείου
- η διαρροή μαθητών (σχεδόν ανύπαρκτη).

Οι μαθητές προσέρχονται εγκαίρως στο σχολείο καθώς είναι γνωστό σ' αυτούς και στους γονείς τους ότι οι πόρτες κλείνουν-κλειδώνουν μετά το χτύπημα του κουδουνιού και ότι το αντίθετο θα δημιουργούσε πρόβλημα στην ομαλή λειτουργία του. Επιπλέον, οι μαθητές παραμένουν στο σχολείο μέχρι την ολοκλήρωση του προγράμματος εκτός και αν ασθενήσουν κατά τη διάρκεια αυτού. Ωστόσο, προτού ενημερωθούν οι γονείς ή κηδεμόνες των παιδιών για την έγκαιρη αποχώρησή τους, ο δάσκαλος έχει ελέγξει και διερευνήσει τα λεγόμενα του μαθητή/της μαθήτριας σχετικά με την πιθανή ασθένεια ή

αδιαθεσία του/της. Εάν τελικά κριθεί ότι ο μαθητής/η μαθήτρια πρέπει να αποχωρήσει, τότε ειδοποιούνται οι γονείς-κηδεμόνες, οι οποίοι παραλαμβάνουν τα παιδιά έχοντας υπογράψει ότι είναι υπεύθυνοι για την μεταφορά-μετακίνηση των παιδιών, και συμπληρωθούν τα στοιχεία του μαθητή/της μαθήτριας (ονοματεπώνυμο, τμήμα, ώρα αποχώρησης, αιτία, τρόπος αποχώρησης).

Η φοίτηση των μαθητών στο σχολείο μας χαρακτηρίζεται συνεπής και συστηματική καθώς η φοίτηση τους μπορεί να διακοπεί τις περισσότερες φορές για λόγους υγείας.

Στην περίπτωση που ένα μικρό ποσοστό μαθητών απουσιάζει λόγω προβλημάτων υγείας για συγκεκριμένο αλλά και για παρατεταμένο χρονικό διάστημα (πλέον των 5 ημερών) το σχολείο φροντίζει να διερευνήσει τους λόγους απουσίας τους. Ακόμα και αν ο γονέας δεν ενημερώσει το σχολείο, ο δάσκαλος ενημερώνεται τηλεφωνικώς έχοντας πάρει ο ίδιος την πρωτοβουλία. Όταν οι μαθητές επιστρέψουν στο σχολείο είναι υποχρεωμένοι να προσκομίσουν τα απαραίτητα χαρτιά (π.χ. από γιατρό), όπου θα δικαιολογήσουν την απουσία τους.

*Ειδικά για το σχολικό έτος 2020 – 2021 όλοι οι εκπαιδευτικοί του σχολείου χρησιμοποίησαν την πλατφόρμα webex για τα εξ αποστάσεως μαθήματα. Μόνο 5 μαθητές έχουν δυσκολίες στην καθημερινή παρακολούθηση των μαθημάτων εξ αποστάσεως. Δόθηκαν από το σχολείο 30 tablet σε μαθητές που δεν διέθεταν συσκευή για την παρακολούθηση των μαθημάτων και 6 φορητοί υπολογιστές σε εκπαιδευτικούς.*

Επιπλέον, τα ειδικά προγράμματα που λειτουργούν στο σχολείο (τμήμα ένταξης, τμήμα υποδοχής) ενθαρρύνουν τους αλλοδαπούς και τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες και τα βοηθούν να ενταχθούν στο περιβάλλον της τάξης αποτρέποντάς τα να αναπτύξουν αρνητική στάση για το σχολείο που θα τα οδηγούσε σε πιθανή εγκατάλειψη του σχολείου

Όπως προκύπτει από τον έλεγχο που έγινε στο αρχείο του σχολείου, ο μέσος όρος των μαθητών που έφυγε από το σχολείο τα τελευταία 5 χρόνια με μετεγγραφή ανέρχεται σε 7,6 μαθητές ανά έτος. Για το σχολικό έτος 2020-21, Χ μαθητές έφυγαν με μετεγγραφή επί του συνόλου ΧΧΧ μαθητών. Αυτό οφείλεται στην μετεγκατάσταση της οικογένειας σε άλλη

περιοχή, νομό ή χώρα και όχι σε κάποιο πρόβλημα που παρουσιάστηκε στο σχολείο (σχέσεις μαθητή-δασκάλου, σχέσεις μαθητή- μαθητών κ.λπ.). Επίσης, κατά το σχολικό 2020-21:

- **Κανένας μαθητής δεν κινδυνεύει να επαναλάβει την τάξη λόγω ελλιπούς φοίτησης ή διαρροής**
- **κανένας μαθητής δεν έχει εγκαταλείψει το σχολείο.**

Τα τελευταία 10 χρόνια δεν υπάρχει διαρροή μαθητών. Μόνο 2 μαθητές τα τελευταία 10 χρόνια (αλλοδαποί) έφυγαν από το σχολείο (για την πατρίδα τους;) χωρίς να υποβάλλουν αίτηση μετεγγραφής ή να αιτιολογήσουν τους λόγους και για τους οποίους έγινε σχετική αναζήτηση από το σχολείο.

#### Διαθέσιμα τεκμήρια στο αρχείο του σχολείου μας:

- *Αλληλογραφία του σχολείου*
- *τα απουσιολόγια,*
- *το Βιβλίο Πράξεων του Διευθυντή & του Συλλόγου Διδασκόντων*
- *οι καταχωρήσεις στο my school.*
- *το αρχείο του σχολείου, από το οποίο αξιοποιήθηκαν και συνεκτιμήθηκαν στοιχεία σχετικά με τους μαθητές που ήρθαν με μετεγγραφή στο σχολείο, τους αλλοδαπούς μαθητές που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την τάξη, τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες που ενσωματώθηκαν επιτυχώς στην τάξη τους.*



#### Παράδειγμα 7 Εργαστηριακό Κέντρο

**Θεματικός άξονας 5:  
Φοίτηση-σχολική διαρροή**

**(4) Εξαιρετική λειτουργία**

Σύμφωνα με την παρ. η του άρθρου 6 της ΥΑ Γ2/6098/13-11-2001 περί καθορισμού λεπτομερειών λειτουργίας των Ε.Κ., το διδακτικό προσωπικό του Ε.Κ. έχει την ευθύνη καταχώρισης των απόντων μαθητών/-τριών στα ημερήσια απουσιολόγια της σχολικής μονάδας που ανήκουν οι μαθητές/-ήτριες. Αυτό λόγω της εγγύτητας με τις συνεργαζόμενες μονάδες είναι δυνατό, και ως εκ τούτου, δεν τηρούνται ημερήσια απουσιολόγια στο Ε.Κ. Ωστόσο, με βάση την εικόνα που αποτυπώνουν τα μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων, η παρακολούθηση των εργαστηρίων είναι συστηματική από την πλειονότητα των μαθητών και μαθητριών μας, σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα σε αντίθεση με την αντίστοιχη παρακολούθηση των γενικών μαθημάτων.

## Παράδειγμα 8 Γυμνάσιο

### Θεματικός άξονας 6: Σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών

#### (3) Καλή λειτουργία, με ελάχιστα σημεία προς βελτίωση

### Περιγραφή

Είναι αρκετά συχνή η εμφάνιση επαναλαμβανόμενων περιστατικών λεκτικής και εν μέρει σωματικής σύγκρουσης και διαπληκτισμών μεταξύ των μαθητών/-τριών, όπως αποδεικνύεται από τον αριθμό των Πρακτικών του Συλλόγου των τελευταίων ετών που ασχολούνται με αυτά τα περιστατικά (Πρακτικό χ, ψ ...) καθώς και από τις αντίστοιχες καταγραφές στο Βιβλίο Σχολικής Ζωής (Αριθμός χ, ψ, ...) που τηρείται από τη Διεύθυνση του σχολείου. Σε αυτό συνηγορεί και ένας σημαντικός αριθμός καταγραφών στο Βιβλίο ποινών των μαθητών (Ποινολόγιο) για θέματα που σχετίζονται με την έκφραση προσβλητικών ή υποτιμητικών σχολίων μεταξύ τους. Ταυτόχρονα, από τα αποτελέσματα του ανώνυμου ερωτηματολογίου που διαμοιράστηκε στους εκπαιδευτικούς του σχολείου, σχετικά με το θέμα αυτό, (στις 13/4....) είναι εμφανές ότι οι συγκρούσεις- διαπληκτισμοί των μαθητών/-τριών

εμφανίζουν, σε ποσοστό ..%, χαρακτηριστικά ενδοσχολικής βίας, λεκτικής και μερικές φορές σωματικής (στον αύλειο χώρο).

### Ενέργειες του σχολείου

1. Τηλεφωνική Επικοινωνία των Υπευθύνων καθηγητών ανά τμήμα και της Διεύθυνσης με τους γονείς των μαθητών/-τριών που εμφανίζουν επιθετική συμπεριφορά: Σε κάποιες περιπτώσεις οι γονείς ανταποκρίθηκαν, ήρθαν σχολείο και έγινε μια εποικοδομητική ανταλλαγή απόψεων, σε κάποιες άλλες περιπτώσεις ωστόσο οι γονείς δεν έδειξαν το ανάλογο ενδιαφέρον ή εξέφρασαν την αδυναμία να παρέμβουν (έλλειψη χρόνου, αδυναμία διαχείρισης της εφηβικής συμπεριφοράς στο σπίτι κ.λ.π.).
2. Ενημέρωση του Υπεύθυνου Σ.Ε.Ε.: Ανταποκρίθηκε, συζήτησε κάποια από τα περιστατικά με τη Διεύθυνση του σχολείου αλλά η παρέμβαση του δεν βοήθησε στην πράξη (εξαντλήθηκε σε γενικόλογες συμβουλές του τύπου "παιδαγωγική αντιμετώπιση των θεμάτων, συζήτηση κ.λ.π.).
3. Συζήτηση με τους μαθητές που εμπλέκονταν σε περιστατικά βίας από τους Υπευθύνους καθηγητές για αντιμετώπιση περιστατικών ενδοσχολικής βίας: Υπήρξε γόνιμη συζήτηση. Σε κάποιες περιπτώσεις αυτό ήταν αρκετό, σε κάποιες άλλες η συμπεριφορά των μαθητών/-τριών βελτιώθηκε πρόσκαιρα μόνο.
4. Μεμονωμένες δράσεις ενημέρωσης για Ενδοσχολική βία και συγκρούσεις μεταξύ μαθητών/-τριών (στις 13/.. και 16/..): Ο αριθμός των δράσεων είναι περιορισμένος γιατί, υποχρεωτικά, πρέπει να συνάδει με το ωρολόγιο πρόγραμμα, όπως καθορίζεται από ΥΠΑΙΘ. Δεν μπορεί το σχολείο να αυτενεργήσει ως προς αυτό.

### Ενέργειες που θα μπορούσαν να γίνουν

1. Μεγαλύτερη δραστηριοποίηση και συνεργασία των Υπευθύνων καθηγητών τμημάτων: Καλό θα ήταν να διαμορφωθεί, σε συνεργασία με τα 5μελή, ένας καταστατικός χάρτης "Καλών σχέσεων", σε κάθε τμήμα, δεσμευτικός για όλους τους μαθητές/-ήτριες, όπου θα καθορίζονται, μετά από συζήτηση και συναπόφαση, τα "επιτρέπεται" και τα "δεν επιτρέπεται".
2. Εφαρμογή ενός μακροχρόνιου προγράμματος (2 ή 3 ετών) αντιμετώπισης της σχολικής βίας (π.χ. σχολική διαμεσολάβηση) με στόχο την αλλαγή νοοτροπιών.

**Αποτίμηση: (2) Επαρκής λειτουργία με κάποια σημεία προς βελτίωση,** γιατί το σχολείο αντιμετωπίζει προβλήματα, και απαιτείται ανάληψη δράσης σχετικά. Σημειώνεται ωστόσο ότι η αντιμετώπιση του προβλήματος απαιτεί και το ενδιαφέρον γονέων, που δεν υπάρχει συχνά, καθώς και την πιο ενεργή εμπλοκή του Σ.Ε.Ε., που είναι συνήθως τυπική.



**Παράδειγμα 9**  
**ΕΠΑΛ****Θεματικός άξονας 6:**  
**Σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών****(2) Επαρκής λειτουργία, με**  
**κάποια σημεία προς βελτίωση**

Στο σχολείο μας συχνά μεταξύ των μαθητών/-τριών παρουσιάζονται συγκρούσεις και διαπληκτισμοί, οι οποίοι καταγράφονται συστηματικά στο Βιβλίο Σχολικής Ζωής, στο Πρακτικό Συλλόγου Διδασκόντων, καθώς και στο Βιβλίο Ποινών για κάποιες περιπτώσεις. Τα φαινόμενα αυτά έχει γίνει προσπάθεια να αντιμετωπιστούν μέσω:

- της ενημέρωσης των γονέων και κηδεμόνων των μαθητών και μαθητριών που εμπλέκονται στα συμβάντα. Παρά την επικοινωνία μαζί τους, ωστόσο, οι εν λόγω συμπεριφορές δεν έχουν μειωθεί σε ικανοποιητικό βαθμό καθώς οι γονείς δηλώνουν ή επιδεικνύουν στις περισσότερες περιπτώσεις αδυναμία να παρέμβουν ουσιαστικά.
- της ενημέρωσης του ΣΕΕ Παιδαγωγικής Ευθύνης, η οποία και πάλι δεν απέδωσε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.
- Προσπάθειας προσέγγισης των μαθητών/-τριών που εμπλέκονται συχνά σε τέτοια περιστατικά, και συζήτησης σχετικά με τους πιθανούς λόγους, χωρίς ωστόσο να υπάρξει μόνιμη αλλαγή συμπεριφοράς. Σε μερικές περιπτώσεις μάλιστα ηρωποιήθηκαν οι δράστες.
- Ανάληψης πρωτοβουλίας για ενημέρωση του συνόλου των μαθητών και μαθητριών μας σχετικά με την ενδοσχολική βία αλλά λόγω των περιορισμών του χρόνου και ειδικά στις φετινές συνθήκες δεν ήταν αρκετή ώστε να επιφέρει ουσιαστικά αποτελέσματα.

**Κρίνεται ότι απαιτείται συντονισμένη προσπάθεια και κυρίως υποστήριξη από ειδικούς για την αντιμετώπιση του θέματος.**

### Παράδειγμα 10 Δημοτικό

**Θεματικός άξονας 7:**  
**Σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών  
και εκπαιδευτικών**

**(3) Καλή λειτουργία, με  
ελάχιστα σημεία προς βελτίωση**

Η πρόληψη παραβατικών συμπεριφορών και η ενίσχυση θετικών πρακτικών συμπεριφοράς προωθείται με την ανάρτηση κανόνων/προσδοκιών τόσο στον χώρο της σχολικής τάξης όσο και στον χώρο της σχολικής μονάδας (π.χ. κανόνες για σωστή συμπεριφορά στους διαδρόμους, στις τουαλέτες κ.λπ.). Η ενίσχυση της επιθυμητής συμπεριφοράς συνοδεύεται από παροχή και εξαργύρωση εισιτηρίων θετικής συμπεριφοράς μέσα στο πλαίσιο εφαρμογής του συστήματος διαχείρισης κρίσεων και επιβράβευσης θετικών συμπεριφορών.

### Παράδειγμα 11 Δημοτικό

**Θεματικός άξονας 7:**  
**Σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών  
και εκπαιδευτικών**

**(4) Εξαιρετική λειτουργία**

#### Έμφαση στην πρόληψη και τήρηση των κανόνων

- Το σχολείο έχει συντάξει και επικαιροποιήσει τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του, όπου δηλώνονται ρητά οι προσδοκώμενες συμπεριφορές. Ο σχολικός κανονισμός έχει επιδοθεί σε μαθητές και γονείς για την κατάθεση απόψεων σε επιμέρους ζητήματα του κανονισμού, έχει λάβει έγκριση από τον Σ.Ε.Ε. και τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης, και έχει αποτελέσει αντικείμενο διεξοδικής συζήτησης με τους μαθητές /-τριες του σχολείου.
- Το προσωπικό του σχολείου έχει καλή γνώση του κανονισμού και μεριμνά για την εφαρμογή του ενώ προβλέπεται και διαδικασία ενημέρωσης των νέων εκπαιδευτικών του σχολείου σχετικά.
- Στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας αναγράφονται όχι μόνο κανόνες και συνέπειες τη μη τήρησής του αλλά επίσης και τα δικαιώματα των μαθητών και μαθητριών. Οι κανόνες και τα δικαιώματα είναι αναρτημένα εντός των αιθουσών διδασκαλίας και καλύπτουν όλο το φάσμα της σχολικής ζωής.

#### Ενίσχυση των διαύλων επικοινωνίας και συνεργασίας μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών

- Οι μαθητές νιώθουν ασφάλεια και εγγύτητα προς τους/τις εκπαιδευτικούς, αναζητούν τη βοήθειά τους και τη συμβουλή τους, σέβονται τη γνώμη και την κρίση τους.

Οι εκπαιδευτικοί, στο σύνολό τους,

- έχουν ενδελεχή γνώση των χαρακτηριστικών και του ιστορικού των μαθητών τους, δείχνουν ενδιαφέρον για τα ενδιαφέροντα και τις εξωσχολικές δραστηριότητές τους, είναι υποστηρικτικοί, συγκαταβατικοί και προωθούν δράσεις που προάγουν τη συνεργασία ανάμεσα στα παιδιά μεταξύ τους αλλά και με τους ίδιους. Λαμβάνουν υπόψη τα παραπάνω κατά τον προγραμματισμό και την επιλογή σχεδίων εργασίας για την Ευέλικτη Ζώνη. Παρέχουν στους μαθητές και τις μαθήτριες ευκαιρίες να παρουσιάσουν τα θέματα που τους απασχολούν και τους υποβοηθούν σε αυτό. Επιβραβεύουν κάθε θετικό στοιχείο των μαθητών και μαθητριών είτε αυτό αφορά την επίδοσή τους

είτε τη συμπεριφορά τους. Φροντίζουν, με την υποστήριξη της διεύθυνσης, να ενημερώνονται και να αναδεικνύουν κάθε εξωσχολική διάκριση των μαθητών π.χ. σε κάποιο άθλημα.

- φροντίζουν να δίνουν ευκαιρίες στους μαθητές και μαθήτριες για διάκριση μέσω της υποβολής συμμετοχής του τμήματός τους σε μαθητικούς κ.λπ. διαγωνισμούς. Μεριμνούν για την ανάδειξη του έργου και των εργασιών του τμήματός τους μέσω ανάρτησης αυτών στην ιστοσελίδα του σχολείου ή μέσω της σύνταξης, αναπαραγωγής και διανομής ενός εντύπου του τμήματος (π.χ. σχολική εφημερίδα).

Οι εκπαιδευτικοί, στην πλειονότητά τους,

- αφιερώνουν μέρος του χρόνου τους στο να ακούν τους μαθητές και τις μαθήτριες τους, ώστε να εξακριβώσουν τις στάσεις τους και τις αξίες τους, προωθούν τη συνεργασία και το σεβασμό ανάμεσα σε μαθητές/-ήτριες από διαφορετικά υπόβαθρα, διαφορετικού φύλου, φυλής, εθνικότητας και θρησκευτικών πεποιθήσεων. Είναι διαθέσιμοι για τους μαθητές και μαθήτριες τους, έχοντας κάνει σαφές πως η ασφάλεια και η επίλυση των προβλημάτων τους είναι βασική τους προτεραιότητα.

Σημαντικός αριθμός εκπαιδευτικών του σχολείου μας,

- έχουν θεσπίσει στο εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του τμήματος, ειδικό χρόνο, όπου γίνεται αναστοχασμός για τη δουλειά του τμήματος, τον ρυθμό και την ποιότητά της, τις ενδεχόμενες δυσκολίες που προέκυψαν, όπως και για προβλήματα που εμφανίστηκαν στις σχέσεις των μελών της ομάδας.

#### **Καλλιέργεια κλίματος σεβασμού και εμπιστοσύνης μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών**

- Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου μας έχουν στην πλειονότητά τους καθιερώσει συγκεκριμένες, τυπικές και καθημερινές ακολουθίες εντός της σχολικής τάξης, τις οποίες οι μαθητές σέβονται και ακολουθούν με προσήλωση. Οι αναμενόμενες συμπεριφορές είναι σαφείς σε όλους.
- Οι σχέσεις εκπαιδευτικού / μαθητών και μαθητριών χαρακτηρίζονται από αμοιβαίο σεβασμό και εμπιστοσύνη. Σε περίπτωση διενέξεων ανάμεσα τους, οι μαθητές και μαθήτριες αποδέχονται τη γνώμη των εκπαιδευτικών, καθώς θεωρούν ότι δεν υπάρχει περίπτωση να αδικήσει κάποιον. Σε περίπτωση διενέξεων ανάμεσα τους, οι μαθητές και μαθήτριες, οι εκπαιδευτικοί μεριμνούν, ώστε αυτές να αίρονται με αμοιβαίες υποχωρήσεις και παροχή εξηγήσεων ενώ αναζητούν τους όρους που θα καταστήσουν άσκοπη την επανάληψη των συγκρούσεων αυτών.
- Οι μαθητές και μαθήτριες έχουν μάθει να εργάζονται σε ομάδες με τους ρόλους εντός τους να εναλλάσσονται, και παρουσιάζουν αποτελεσματικά το υλικό που επεξεργάστηκαν. Οι διαδικασίες αυτές ωστόσο δεν κατέστη δυνατό, φέτος, να αξιοποιηθούν στο μεγαλύτερο μέρος της σχολικής χρονιάς.
- Οι εκπαιδευτικοί εμπιστεύονται τους μαθητές και τις μαθήτριες να προετοιμάσουν και να παρουσιάσουν μέρος του νέου μαθήματος. Ενθαρρύνουν τους μαθητές/-τριες να είναι δημιουργικοί, να παρουσιάζουν τις ιδέες τους.

#### **Διαθέσιμα τεκμήρια στο αρχείο του σχολείου μας:**

- ✓ Σχολικός Κανονισμός, Εκθέσεις και λοιπά έργα (εικαστικά, πολυμεσικά) μαθητών, ερωτηματολόγια, φωτογραφικό υλικό από δράσεις και εκδηλώσεις του σχολείου, βεβαιώσεις συμμετοχής σε προγράμματα φορέων, βεβαιώσεις εκπόνησης καινοτόμων προγραμμάτων και λοιπών δράσεων, αναρτήσεις σε πίνακα τάξης, αναρτήσεις σε ιστολόγιο ή ιστοσελίδα του

σχολείου (σύνδεσμοι), Ανακοινώσεις / Προσκλήσεις σε εκδηλώσεις και δράσεις του σχολείου, ανατροφοδότηση με τις γραπτές εντυπώσεις γονέων (μέσω ηλεκτρονικής επικοινωνίας).

- ✓ Διακόσμηση σχολικής αίθουσας (φωτογραφίες), ημερολόγιο τάξης, εκθέσεις και έργα μαθητών, ερωτηματολόγια, αναρτήσεις στο διαδίκτυο, υλικό από δράσεις των μαθητών, check lists, rubrics, υποβληθέντα σχέδια δράσης και σχετικές Πράξεις επικύρωσής τους.
- ✓ Παρατήρηση, ημερολόγιο τάξης, συμβόλαιο τάξης, portfolio μαθητών, ερωτηματολόγιο, έργα – επιτεύγματα μαθητών, βαθμός συμμετοχής μαθητών σε προγράμματα και δράσεις του τμήματος. Τρόπος οργάνωσης της συνεργασίας – ενημέρωσης των γονέων.



### Παράδειγμα 12 ΕπαΛ

**Θεματικός άξονας 7:**  
**Σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών  
και εκπαιδευτικών**

**(3) Καλή λειτουργία, με  
ελάχιστα σημεία προς βελτίωση**

Στο σχολείο, οι σχέσεις μεταξύ των μαθητών/-τριών και των εκπαιδευτικών διέπονται από τους κανόνες που ορίζει το σχολικό πλαίσιο. **Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του σχολείου, συντάχθηκε από εκπαιδευτικούς και τροποποιείται-εγκρίνεται από το ΣΔ.**

Σκοπός του σχολείου είναι η διαμόρφωση ενός κλίματος εμπιστοσύνης, συνεργασίας και υποστήριξης και κάθε μέλος της σχολικής κοινότητας να μπορεί να επικοινωνήσει τις σκέψεις και τους προβληματισμούς του/της.

Οι εκπαιδευτικοί αφιερώνουν χρόνο ακούγοντας τα προβλήματα των μαθητών/-τριών και προβαίνουν σε ενέργειες για την καλύτερη αντιμετώπισή τους.

**Υπάρχει ο Σύμβουλος σχολικής ζωής και προβλέπεται τοποθέτηση σχολικού ψυχολόγου.**

**Υπάρχουν μεμονωμένες αρνητικές συμπεριφορές που εξετάζονται κατά περίπτωση και αντιμετωπίζονται ανάλογα.**

Συμπερασματικά, το σχολείο παρουσιάζει θετική εικόνα ως προς τις σχέσεις των εκπαιδευτικών με τους μαθητές/-ήτριες. Εντούτοις, θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερες δράσεις και προγράμματα κυρίως για την πρόληψη και αποτροπή συγκρούσεων, όπως:

- **Τοποθετήσεις εκπαιδευτικών έγκαιρα, πριν την ημέρα του Αγιασμού. Συνεδρίαση για την επικαιροποίηση των κανόνων λειτουργίας του σχολείου, γνωριμία και συνεργασία με σχολικό ψυχολόγο, σύμβουλο σχολικής ζωής, επιπτώσεις παραβατικής συμπεριφοράς, τρόποι πρόβλεψης και αντιμετώπισης.**
- Κάθε εκπαιδευτικός στην αρχή της σχολικής χρονιάς συντάσσει μαζί με τους μαθητές και τις μαθήτριες το συμβόλαιο της τάξης, στο οποίο συμφωνούν από κοινού για τους κανόνες λειτουργίας, απαριθμώντας ταυτόχρονα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του κάθε μέλους. Συνεδρίαση ΣΔ για συζήτηση και ανταλλαγή καλών πρακτικών.
- Το σχολείο θα ήταν καλό να συνεργαστεί με αρμόδιους φορείς που υλοποιούν προγράμματα καλλιέργειας κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων για την πρόληψη και αντιμετώπιση αρνητικών συμπεριφορών.
- Να θεσπιστεί έμπρακτα, το προβλέπει η νομοθεσία αλλά δεν εφαρμόζεται, Οι θετικές συμπεριφορές των μαθητών/-τριών επιβραβεύονται και ενισχύονται, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει δυνατότητα έκφρασης συναισθημάτων και αποδοχής των αδυναμιών. Προβάλλονται κυρίως οι θετικές συμπεριφορές και δεν αναδεικνύονται ιδιαίτερα οι αρνητικές.

### Τεκμήρια

Παρουσιάσεις προγραμμάτων και δράσεων στην ιστοσελίδα του σχολείου (φωτογραφίες, έργα των μαθητών/-τριών κ.λπ.), Βιβλίο Σχολικής Ζωής



### Παράδειγμα 13 Δημοτικό

**Θεματικός άξονας 7:  
Σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών  
και εκπαιδευτικών**

**(3) Καλή λειτουργία, με  
ελάχιστα σημεία προς βελτίωση**

Στο σχολείο, οι σχέσεις μεταξύ των μαθητών/-τριών και των εκπαιδευτικών διέπονται από τους κανόνες που ορίζει το σχολικό πλαίσιο. Κάθε εκπαιδευτικός στην αρχή της σχολικής χρονιάς συντάσσει μαζί με τους μαθητές και τις μαθήτριες το συμβόλαιο της τάξης, στο οποίο συμφωνούν από κοινού για τους κανόνες λειτουργίας, απαριθμώντας ταυτόχρονα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του κάθε μέλους. Παράλληλα, υπάρχει και ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του σχολείου, όπου δηλώνονται ρητά οι προσδοκώμενες συμπεριφορές από μαθητές/-ήτριες και εκπαιδευτικούς. Σκοπός του σχολείου είναι η διαμόρφωση ενός κλίματος εμπιστοσύνης, συνεργασίας και υποστήριξης και κάθε μέλος της σχολικής κοινότητας να μπορεί να επικοινωνήσει τις σκέψεις και τους προβληματισμούς του/της. Οι εκπαιδευτικοί αφιερώνουν χρόνο ακούγοντας τα προβλήματα των μαθητών/-τριών και προβαίνουν σε ενέργειες

για την καλύτερη αντιμετώπισή τους. Οι θετικές συμπεριφορές των μαθητών/-τριών επιβραβεύονται και ενισχύονται, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει δυνατότητα έκφρασης συναισθημάτων και αποδοχής των αδυναμιών. Προβάλλονται κυρίως οι θετικές συμπεριφορές και δεν αναδεικνύονται ιδιαίτερα οι αρνητικές. Οι μεμονωμένες αρνητικές συμπεριφορές εξετάζονται κατά περίπτωση και αντιμετωπίζονται ανάλογα.

Συμπερασματικά, το σχολείο παρουσιάζει θετική εικόνα ως προς τις σχέσεις των εκπαιδευτικών με τους μαθητές/-ήτριες. Η ποιότητα των διαπροσωπικών σχέσεων συμβάλλει στη βελτίωση του μαθησιακού κλίματος. Οι καλές σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών/-τριών διαμορφώνουν συνθήκες εμπιστοσύνης και σεβασμού, περιορίζουν τις συγκρούσεις και εξασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα της μαθησιακής διαδικασίας. Εντούτοις, θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερες δράσεις και προγράμματα κυρίως για την πρόληψη και αποτροπή συγκρούσεων.

#### **Προτάσεις**

Το σχολείο θα ήταν καλό να συνεργαστεί με αρμόδιους φορείς που υλοποιούν προγράμματα καλλιέργειας κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων για την πρόληψη και αντιμετώπιση αρνητικών συμπεριφορών. Επιπλέον, το σχολείο μπορεί να ζητήσει την παρουσία ψυχολόγου στη σχολική μονάδα προκειμένου να παρέχει υπηρεσίες συμβουλευτικής και να υλοποιήσει προγράμματα ψυχικής υγείας.

#### **Τεκμήρια**

*Παρουσιάσεις προγραμμάτων και δράσεων στην ιστοσελίδα του σχολείου (φωτογραφίες, έργα των μαθητών/-τριών κ.λπ.), Βιβλίο Σχολικής Ζωής*



**Παράδειγμα 14**  
**Δημοτικό**

**Θεματικός άξονας 8:**  
**Σχέσεις σχολείου-οικογένειας**

**(3) Καλή λειτουργία, με**  
**ελάχιστα σημεία προς βελτίωση**

**Περιγραφή**

Το σχολείο ενημερώνει συστηματικά και υπεύθυνα όλους τους γονείς/κηδεμόνες για την επίδοση και πρόοδο των παιδιών τους σε τακτά χρονικά διαστήματα, όπως ορίζει η νομοθεσία. Οι εκπαιδευτικοί φροντίζουν να προγραμματίζουν, ανάλογα με το εβδομαδιαίο πρόγραμμά τους, μηνιαίες ενημερωτικές συναντήσεις με τους γονείς/κηδεμόνες, οι οποίες διεξάγονται εντός εργασιακού ωραρίου και αφορούν στην πρόοδο των μαθητών/-τριών στα μαθησιακά αποτελέσματα. Στο τέλος κάθε τριμήνου, το σχολείο συλλογικά προγραμματίζει γενική ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων, οι οποίοι παραλαμβάνουν τους ελέγχους προόδου των μαθητών/-τριών. Σε περιπτώσεις που παρατηρούνται παραβατικές συμπεριφορές, οι γονείς/κηδεμόνες ενημερώνονται άμεσα από τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό και τη Διεύθυνση του σχολείου και ορίζεται

(εφόσον χρειάζεται) ημερομηνία συνάντησης για την επίλυση του προβλήματος. Ο Σύλλογος Διδασκόντων συνεργάζεται συχνά με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων για τη διενέργεια πολιτιστικών εκδηλώσεων στα πλαίσια του σχολικού προγράμματος, που αφορούν στον σχεδιασμό όσο και την προσφορά υλικών πόρων (εγκαταστάσεις, εποπτικά υλικά, καλλιτεχνικές υπηρεσίες).

**Ενέργειες που θα μπορούσαν να γίνουν**

Το σχολείο θα ήταν καλό να συνεργαστεί με αρμόδιους φορείς για τη διεξαγωγή επιμορφωτικών συνεδριάσεων με τη συμμετοχή Γονέων/Κηδεμόνων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος και προβληματισμών. Παράλληλα θα μπορούσαν να σχεδιαστούν και υλοποιηθούν κοινές δράσεις (σχολείου και γονέων/κηδεμόνων) αναφορικά με περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα, που άπτονται του ενδιαφέροντος της σχολικής κοινότητας.

**Αποτίμηση**

Το σχολείο παρουσιάζει θετική διάθεση για επικοινωνία με τους γονείς/κηδεμόνες, Εντούτοις θα μπορούσε να είναι πιο ενεργό σε θέματα επικοινωνίας και συνεργασίας με τους γονείς/κηδεμόνες με την ανάληψη συγκεκριμένων και στοχευμένων δράσεων.

**Διαθέσιμα τεκμήρια στο αρχείο του σχολείου μας:**

*Πρακτικά Συλλόγου Διδασκόντων, προγραμματισμός ενημερωτικών συναντήσεων γονέων/κηδεμόνων, προγραμματισμός ετήσιων εκδηλώσεων*



**Παράδειγμα 15**  
**Γυμνάσιο**

**Θεματικός άξονας 8:**  
**Σχέσεις σχολείου-οικογένειας**

**(4) Εξαιρετική λειτουργία**

**α. Ενίσχυση διαύλων επικοινωνίας και συνεργασίας σχολείου - οικογένειας**

**1. Παρουσίαση του σχολείου** στους γονείς της Α' Γυμνασίου (αντί της καθιερωμένης συνάντησης, λόγω των συνθηκών, η παρουσίαση αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του σχολείου) <http://.....sch.gr>

**2. Πλαίσιο λειτουργίας του σχολείου - Σχολικός κανονισμός:** οι γονείς ενημερώθηκαν μέσω της ιστοσελίδας <http://.....sch.gr>

**3. Ενημέρωση γονέων για την πρόοδο των μαθητών/-τριών:**

- δια ζώσης και τηλεφωνικά μέχρι 6/11/20
- Σύγχρονα μέσω webex και ασύγχρονα μέσω e-class από τον Φεβρουάριο 2021
- Επικοινωνία με γονείς σε περιπτώσεις συχνών απουσιών από την εξ αποστάσεως εκπαίδευση

**4. Επικοινωνία με γονείς για διάφορα θέματα** που αφορούν τη λειτουργία του σχολείου μέσω myschool (αλλαγές στο πρόγραμμα, απουσία καθηγητών, εκδηλώσεις κ.λπ.)

**5. Συνεργασία με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων για διάφορα θέματα** όπως η ασφαλής λειτουργία του σχολείου στην πανδημία κ.α

**β. Επιμορφωτικό υλικό για γονείς από την ψυχολόγο του σχολείου**

1. Χρήσιμο υλικό από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών-Συμβουλές για γονείς σχετικά με τον covid-19
2. Ψυχολογική στήριξη των παιδιών σε καταστάσεις κρίσεων <https://eclass.sch.gr/.....>

**Παράδειγμα 16**  
**ΕΠΑΛ**

**Θεματικός άξονας 8:**  
**Σχέσεις σχολείου-οικογένειας**

**(3) Καλή λειτουργία, με σημεία προς βελτίωση**

Το σχολείο ενημερώνει συστηματικά και υπεύθυνα όλους, όπως ορίζει η νομοθεσία. Το σχολείο συλλογικά ενημερώνει τους γονείς/κηδεμόνες τις πρώτες ημέρες του Οκτωβρίου και την ημέρα επίδοσης των ελέγχων προόδου του 1<sup>ου</sup> 4μηνου.

Οι εκπαιδευτικοί ανάλογα με το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμά τους, ορίζουν 2 διδακτικές ώρες εντός εργασιακού ωραρίου τους για συναντήσεις με τους γονείς/κηδεμόνες. Το πρόγραμμα αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Σε περιπτώσεις που παρατηρούνται παραβατικές συμπεριφορές, οι γονείς /κηδεμόνες ενημερώνονται άμεσα από τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό και τη Διεύθυνση του σχολείου και ορίζεται (εφόσον χρειάζεται) ημερομηνία συνάντησης για την επίλυση του προβλήματος. Επίσης υπάρχει άμεση συνεργασία με τη σχολική ψυχολόγο, τον εκπαιδευτικό σύμβουλο σχολικής ζωής και τις υποστηρικτικές δομές του Δήμου.

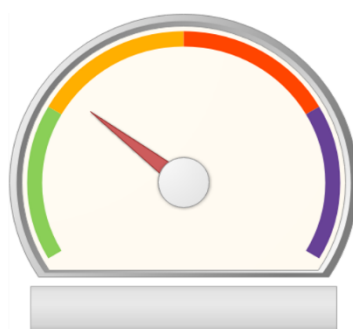
Το σχολείο παρουσιάζει γενικά θετική διάθεση για επικοινωνία με τους γονείς/κηδεμόνες. Η συμμετοχή τους ωστόσο δεν υπερβαίνει το 20%. Θα μπορούσε να διερευνηθεί το θέμα και να βρεθούν κίνητρα επικοινωνίας και συνεργασίας με τους γονείς/κηδεμόνες με την ανάληψη συγκεκριμένων και στοχευμένων δράσεων.

**Προτείνεται:**

έγκαιρη τοποθέτηση σχολικού ψυχολόγου, στενότερη συνεργασία με αρμόδιους φορείς για τη διεξαγωγή επιμορφωτικών συνεδριάσεων, θεσμοθέτηση ουσιαστικού πλαισίου αντιμετώπισης της παραβατικότητας.

**Διαθέσιμα τεκμήρια στο αρχείο του σχολείου μας:**

*Πρακτικά Συλλόγου Διδασκόντων, προγραμματισμός ενημερωτικών συναντήσεων γονέων/κηδεμόνων, προγραμματισμός ετήσιων εκδηλώσεων*



- 1: μη επαρκής λειτουργία, με αρκετά σημεία προς βελτίωση
- 2: επαρκής λειτουργία με κάποια σημεία προς βελτίωση
- 3: καλή λειτουργία, με ελάχιστα σημεία προς βελτίωση
- 4: εξαιρετική λειτουργία.